

BERDA JÓZSEF: HÁROM VERS

SZERESS MÁR MINKET, SZABADSÁG!

*Te csodálatos,
soha el nem érhető s megfoghatatlan
szívárványa az elpusztíthatatlan égboltnak:
Szabadság! Gyönyörűséges Szabadság!
Szabad-e még köszönteni téged? Szabad-e
hitet vallani; örülni, hogy örök sugarakkal
ránkmosolyogsz majdan?
Most szeress, most válts meg, minket te büszke, —
csúf századunk kitagadottja!
Köröskörül a sötétség hatalmai terpeszkednek immár.
Ököl és bomba, hirdeti jogát az Ember-birodalmában!
Szajháké a szó, — hiába küzd a józan értelem;
sötétséggel szemben a fény! Hiába könyörög
a kisebztett száj, mely tiszta forrásodból akarná
csillapítani szomját: nincsen segítség! nincs vigasztalás!
Hiú álmunk: Szabadság! drága Szabadság! Szállj,
perbe értünk Isten előtt s jöjjön el már a te országod,
hol fény lesz újra a fény, s ember lesz végre az ember,
ki meggyalázta enmagát e koldusi korban ,mely
a halál jegyében született!*

SÖTÉTSÉG

*Csak hallgatom böven buggyanó szavaid
s fanyar mosollyal legyintek máris: mily boldog
lehetsz te, hogy ennyire kamasz vagy még s nem
látod-hallod a valóságot, mely ujjal mutat ránk; —
haszontalan dolgot műveltek, nincs szükség reátok
ebben a megkerült világban! Kinek kellene, mondd,
a bolond fényűzők ma már? Önáltatás az egész,
akármit csináljunk is itten. —
Csak az boldog, aki meghal és nem hisz senkinek,
még enmagának se, s ki meri mondani: kinek
esze van még, térjen észre végre,
s akassza fel magát idejében!*

FILOZÓFIA

*FiataleMBER vagyok még s máris
arról álmodozom, ha öreg leszek,
mint tölthetem napjaim békés örömben.
Ne nevesz ki hát, ha őszintén megmondom neked:
a magam hajlékára vágyom, egyszerű szoba-konyhás
házra, melynek szemet-vidító kertecskéje van s hívatott
kertésze magam lehetek csupán! —
Istenem, Istenem, derűs öregur, ott fent*

*a magasságban; te tudod, mily komoly
konyhakertészetem, mily illatos virágaim,
s még dúsabb gyümölcsfáim volnának!
Mint anya a csecsemőjét, úgy ápolnám-babusgatnám
a kertemet s füttyülnék a világra, mely oly beteg már,
hogy szinte gyógyíthatatlan. Bizony, higgyétek el:
aggódó szülék se vigyázhatnak úgy szépen serdülő
fiaikra, ahogyan én vigyáznék, ha gazda volnék,
kertemre, mely csupa derű és termő mosolygás volna,
csak az Isten is segítségemre legyen
s kedve teljék benne.*

A FRANCIA SZELLEM A VIHARBAN

Irta: MOSONYI FERENC

A „dinamikus“ Európában a másodrangú energiaforrássá züllött Szellem elfoglalja a hatalmasok-kijelölte stratégiai állásait. A propaganda mindent tulordít, és mivel nincs többé szükség a finomkodó ci-devantokra, a parancsuralmaknak behódolt költséfejedelmek véggkép becsukhatják a boltot. A. G. Hauptmannokra ismét rájár a rud. A haszontalanná lett régi jelképek széttöredeznek az „új rend“ bajnokainak szekercecsapásai alatt. Akik tegnap még meg tudtak botránkozni, amikor a Véres Kés egy lovagja kijelenté: „Ha ezt a szót hallom: kultura, történytáskámhoz kapok“, — azok ma legfőllebb azon szegyenkeznek, hogy még mindig nem tanultak meg becsületesen szalutálni... Így a „dinamikus“ Európában.

S hogy áll szembe a francia értelmiség a mával? — kérdezik mindenfelől, némi kiábrándultsággal elegeyes aggodalommal azok, akik vigyázó szemeiket továbbra is Párizs felé vetik. (Vagy talán nem is kérdezik, nem merik kérdezni, tulontul rettegve a választ? A fel nem tett kérdések között mindenesetre ez is ott remeg a ma még néma ajkakon.)

Még nem ütött a nagy számonkérések órája. S talán még korai törekvés megállapítani akarni a francia szellemi élet felelősségének mértékét mindabban, ami az utóbbi hónapok során Európában végbement. Ám addig is, amíg elérkezik a higgadt tisztázások pillanata, fontos feladat a francia értelmiség köreiben uralkodó közhangulatról képet adni. E cikk keretében tárgyunknak csak főbb mozzanataira szorítkozhatunk.

Először is egy közkeletű tévedésre kell rámutatnunk. A külföldi közvélemény általában hajlamos arra, hogy bizonyos bűnökért és mulasztásokért, amiknek következményei most zuhognak végzetyszerűen a tótágast álló világra, kizárólag a francia kormányokra és államférfiakra hárítsa a felelősséget. E szerint a felfogás szerint például a müncheni paktum X. miniszterelnök vagy Y. külügyminiszter lelkén szárad. Utóbbiak nyilván a francia nemzet akaratának megerőszakolásával csatlakoztak a Lantier-megjövendölte „mészárosok klubjához“... Az ilyen történetmagyarázókönnyűszerrel tulteszik magukat azon a „csékélységen“, hogy a francia sajtó olvasása minden elfogulatlan embert tételük ellenkezőjéről győzhetett meg. (Igaz, az ő szemükben a nagy nyugati demokrácia sajtója nem fejezi ki a népi köztudatot.)